

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่เก่าแก่ เฉพาะสมัยรัตนโกสินทร์เพียงสมัยเดียว
ก็มีอายุ ๒๐๐ ปีในปี ๒๔๒๕ ที่ผ่านมาแล้ว ส่วนในปี ๒๔๒๖ ก็เป็นปีที่ครบ ๑๐๐ ปีลาช
สี่ไทย ภายในความเก่าแก่นั้นมีทั้งส่วนที่ดีเลิศ ส่วนที่ด้อยลงมา และส่วนที่เป็นปัญหา
แต่ทั้งหมดก็เป็นความภูมิใจของคนไทยที่มีลักษณะที่บ่งชี้ถึงความเป็นไทย มีอักษรไทย
มีธงชาติไทย มีศาสนาประจำชาติ และเหนือสิ่งอื่นใดมีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงรัก
ประชาชน และเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, คณะ
อนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยสำหรับเยาวชน ๒๔๒๖ : ๑๐)

แต่การมีความภูมิใจเพียงอย่างเดียวนั้น ยังไม่เป็นการเพียงพอ ในฐานะ
ที่เป็นคนไทยจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัจจุบัน เข้าใจปัญหาและหาทางแก้ปัญหา
รวมทั้งการมองไปในอนาคตด้วย คนไทยทุกคนถึงแม้จะเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ แต่เมื่อรวม
กันแล้วเป็นพลังมหาศาล สามารถสืบทอดความเป็นชาติ สามารถสร้างเสริมและหันเห
ทิศทางของบ้านเมืองให้พัฒนาอย่างมั่นคงได้ กระบวนการดังกล่าวจะตั้งอาศัยความ
รอบรู้ ความเฉลียวฉลาด การแสวงหาความจริง การรู้จักแก้ไขในสิ่งผิด และการ
ช่วยกันขจัดสภาพปัญหาให้ลุล่วงผ่านไปของผู้ที่รับผิดชอบ และของคนไทยทุกคน

คนไทยมีลักษณะเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งแสดงออกทางการกระทำ
การพูด ความรู้สึกนึกคิด วัตถุและศิลปกรรมต่าง ๆ ตลอดจนคุณธรรมและ
จริยธรรม เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ เมื่อรวมกันเข้าก็คือเอกลักษณ์ของชาติไทย หรือ
ความเป็นไทยนั่นเอง (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการเอกลักษณ์ของ
ชาติ ๒๔๒๔ : ๓๔)

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เคยพิจารณาความหมายของคำว่า
 เอกลักษณ์ของชาติ โดยพิจารณาความหมายของคำว่าชาติ สรุปได้ว่าประกอบขึ้นด้วย
 องค์ประกอบหกประการคือ ๑. ดินแดน ๒. ประชากร ๓. ความเป็นเอกราช
 และอธิปไตย ๔. รัฐบาลและการปกครอง ๕. วัฒนธรรม ๖. เกียรติภูมิ สำหรับ
 วัฒนธรรมหรือองค์ประกอบที่หานั้น เป็นองค์ประกอบใหญ่ซึ่งรวมเอาสถาบันสำคัญของ
 ชาติสองสถาบันเข้าไว้ด้วยกันคือ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และโดยที่สถาบันทั้งสอง
 นี้มีความสำคัญต่อคนไทยเป็นอย่างยิ่งมาตั้งแต่โบราณ จึงสมควรแยกออกจากวัฒนธรรม
 ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกสององค์ประกอบ เมื่อรวมเข้ากับองค์ประกอบเดิมที่มี
 หกประการแล้ว ก็จะต้ององค์ประกอบของเอกลักษณ์ของชาติไทยแปดประการคือ
 ๑. ดินแดน ๒. ประชากร ๓. ความเป็นเอกราชและอธิปไตย ๔. รัฐบาลและ
 การปกครอง ๕. ศาสนา ๖. พระมหากษัตริย์ ๗. วัฒนธรรม ๘. เกียรติภูมิ
 (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ๒๕๒๖ : ๒)

กิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน
 สามสถาบันคือ ๑. สถาบันชาติ ประกอบด้วย ดินแดน ประชากร ความเป็นเอกราช
 และอธิปไตย รัฐบาลและการปกครอง วัฒนธรรมและเกียรติภูมิ ๒. สถาบันศาสนา ซึ่ง
 มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติตามรัฐธรรมนูญ แต่พระมหากษัตริย์ทรงเป็น
 ศาสนูปถัมภ์ของทุกศาสนาที่มีผู้นับถือในประเทศไทย ในทางปฏิบัติโดยทั่วไปศาสนา
 ประจำของไทยมีอยู่สามศาสนา คือ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม เพราะ
 ทั้งสามศาสนาต่างก็มีบทบาทและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระ-
 เจ้าอยู่หัวอย่างทัดเทียมกัน ๓. สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันที่ดำรงอยู่กับ
 สังคมไทยมาช้านาน สังคมไทยเป็นสังคมที่ไม่เคยว่างสถาบันพระมหากษัตริย์ ตั้งแต่แรก
 เริ่มมาจนถึงทุกวันนี้ จึงเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนยึดมั่นในทางใจอย่างมั่นคง และมีความ
 แน่ใจในอันที่จะได้ร่วมกันรักษาและเทิดทูนสถาบันนี้ไว้ตลอดไปมิได้เสื่อมคลาย

การจัดการศึกษาของไทยนั้น ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่จะต้องทำต่อเนื่องกันตลอด
 ชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยแบ่งการ

ศึกษาออกเป็น ๔ ระดับคือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาระดับประถมศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในวัยที่กำลังร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง และมีความเจริญทางสติปัญญา เกือบซีกสูงสุด และพร้อมที่จะเป็นกำลังของชาติในระยะเวลาไม่นาน (สมศักดิ์ ศรีมาโนชน์ ๒๕๒๔ : ๑๘) บางครั้งมีอารมณ์รุนแรงถูกชักจูงง่าย ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และหลังจากนั้นเป็นตัวอย่างที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้องนำไปพิจารณาใช้ความสามารถในการบริหารที่จะช่วยให้นักเรียนในวัยนี้ ใฝ่อยู่ในกรอบแห่งวินัยที่เหมาะสม โดยไม่ทำลายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จัดให้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเสริมสร้าง

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีอิทธิพลต่อการวางแผนชีวิตของเยาวชนที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า การเสริมสร้างความสำนึกในการเป็นคนไทยที่ต้องมีหน้าที่ในการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติไทยให้แก่เยาวชนในวัยนี้จึงเป็นสิ่งที่รัฐจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการ ถ้าได้พิจารณาจากนัยแห่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ในส่วนที่เป็นความมุ่งหมายของการศึกษาแล้ว จะพบว่าทั้งแก่นข้อนั้นเป็นความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคมไทยเป็นประการสำคัญ และการบริหารกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติก็จะเป็นการบริหารที่มุ่งไปสู่จุดหมายทั้งแก่นข้อนั้น

จากแนวนโยบายการศึกษาของรัฐในหมวด ๒ ข้อ ๑๓ ก็ได้กล่าวไว้ว่า "รัฐพึงจัดให้สาระและกระบวนการเรียนรู้ครบถ้วนและกลมกลืนกัน ระหว่างความเจริญงอกงามทางคุณธรรม จริยธรรม และปัญญากับความเจริญทางวัตถุ และระหว่างความเจริญงอกงามทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา" (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ : ๓๔๓) และทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม พละนาถมิย สภาทแวกคล้อม และกิจกรรม เยาวชนในหมวด ๖ ข้อ ๕๐ ก็ได้กล่าวไว้ว่า "รัฐพึงจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง

และก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม ศาสนา ตลอดจน
 ขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงาม รวมทั้งสถานที่และวัสดุอันมีค่าทางประวัติศาสตร์"
 (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ : ๓๔๔) และในข้อ ๕๓ ก็ได้กล่าวไว้เช่น
 กันว่า "รัฐพึงสนับสนุนกิจกรรมเยาวชนและจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีบุคลิก-
 ภาพที่ดี มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นร่วมมือกัน
 รักษาและปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์" (แผนการศึกษาแห่งชาติ
 พุทธศักราช ๒๕๒๐ : ๓๕) โรงเรียนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนัย
 แห่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งทางหนึ่งของการ
 ดำเนินการก็คือ การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติในโรงเรียน อันประกอบ
 ไปด้วย กิจกรรมที่เสริมสร้างสถาบันชาติ กิจกรรมที่เสริมสร้างสถาบันศาสนา และ
 กิจกรรมที่เสริมสร้างสถาบันพระมหากษัตริย์

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ
 ตามนัยข้างต้น โรงเรียนมัธยมจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมในโรงเรียนที่เป็นกิจกรรม
 ที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวถึงนั้นอาจจะดูเหมือนว่าเป็นกิจกรรม
 ที่โรงเรียนยังไม่เคยจัดให้มีขึ้น แต่ในความเป็นจริงนั้น โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่
 เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติมาตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งโรงเรียน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน
 ก็คือ การสวดมนต์ในตอนเช้า การเชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา และการร่วมกันร้องเพลง
 ชาติ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติทั้งสิ้น

การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติหรือการจัดกิจกรรมใด ๆ ใน
 โรงเรียนมัธยม โรงเรียนจะจัดผู้รับผิดชอบการจัดให้งานใดขึ้นอยู่กับฝ่ายใดนั้น อยู่ใน
 ดุลยพินิจของผู้บริหารโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, กองการมัธยม ๒๕๒๕ : ๔๖-๔๗)
 ซึ่งทำให้การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติในแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน
 จึงสมควรที่จะได้มีการศึกษาการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์
 ต่อหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างเอกลักษณ์
 ของชาติ

ถ้าพิจารณาจากนโยบายการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ที่เกี่ยวกับการมัธยมศึกษาในข้อ ๒ ใต้นั้นให้ "ปรับปรุงวิธีการเรียน
การสอนให้สนองความต้องการของบุคคล ท้องถิ่น และเอกลักษณ์ของชาติ....."
(กรมสามัญศึกษา ๒๕๒๖ : ๑๐) จากนโยบายข้อนี้ถ้าพิจารณาเน้นให้เห็นชัดเจน
ในจุดที่เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ จะเห็นได้ว่า กรมสามัญศึกษามีนโยบายที่จะ
ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้สนองเอกลักษณ์ของชาติ ถ้าเกี่ยวกับเรื่องการเรียน
การสอนแล้ว งานในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติน่า
จะอยู่ในข่ายงานของฝ่ายวิชาการ แต่ในขณะที่เกี่ยวกับการบริหารในส่วนที่เกี่ยวกับ
กิจกรรมใดมีระเบียบของกรมสามัญศึกษาว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรอง
หัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้โรงเรียนมีหัวหน้าหมวดวิชากิจกรรม (กรมสามัญ-
ศึกษา ๒๕๒๒ : ๕) ซึ่งหมวดวิชากิจกรรม มีวิชากิจกรรม ๒ ประเภทคือ กิจกรรม
ตามหลักสูตรและกิจกรรมที่มีใดมีลักษณะเป็นวิชา (กรมสามัญศึกษา ๒๕๒๒ : ๓)

จากนัยทั้งหมดที่กล่าวแล้ว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมที่
เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เนื่องจาก
กรมสามัญศึกษาได้ระบุไว้ชัดเจนในนโยบายข้อที่ ๒ ดังกล่าวแล้วข้างต้น เพื่อศึกษาถึง
การปฏิบัติของโรงเรียนว่าเป็นไปตามนโยบายที่กรมสามัญศึกษามีนโยบายระบุไว้หรือไม่
ทั้งนี้จะศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
เท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาแผนการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

๓. เพื่อศึกษาปัญหาการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับเฉพาะแผนการจกกิจกรรม การจกกิจกรรม ปัญหาการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

๑.๑ ศึกษาแผนการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๑.๒ การศึกษาการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติในการวิจัยนี้ หมายถึงการศึกษาในรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๒.๑ ศึกษาการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างสถาบันชาติ

๑.๒.๒ ศึกษาการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างสถาบันศาสนา

๑.๒.๓ ศึกษาการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างสถาบันพระมหากษัตริย์

๑.๓ ศึกษาปัญหาการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ โดยจะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาคงต่อไปนี้

๑.๓.๑ ปัญหาจากบุคลากรผู้ดำเนินการ

๑.๓.๒ ปัญหาจากทรัพยากรหรือปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงาน

๑.๓.๓ ปัญหาอื่น ๆ

๒. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการจกกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ที่โรงเรียนได้จัดให้มีขึ้นในปีการศึกษา ๒๕๒๖ เท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อาจมีความหมายแตกต่างไปจากที่ใช้
อยู่โดยทั่วไป จึงขอให้ความหมายของคำบางคำดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยม-
ศึกษาตอนต้น และ/หรือชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
๒๕๒๐

กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นวิชา
ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาเห็นว่าจำเป็นและเหมาะสมสำหรับสถานศึกษานั้น ๆ
(กรมสามัญศึกษา ๒๕๒๒ : ๓)

เสริม หมายถึง เพิ่มหรือเติม หรือกระตุ้น (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕ :
๘๒๐)

สร้าง หมายถึง บันดาลหรือทำให้มีขึ้นด้วยวิธีต่าง ๆ กัน (ราชบัณฑิตย-
สถาน ๒๕๒๕ : ๑๖๘)

เอกลักษณ์ของชาติ หมายถึง ลักษณะเด่นเฉพาะและร่วมกันของชาติ ซึ่ง
ประกอบด้วย สถาบันหลักสามสถาบันคือ สถาบันชาติ ประกอบด้วย ประชากร ดินแดน
ความเป็นเอกราชและอธิปไตย รัฐบาลและการปกครอง วัฒนธรรม และเกียรติภูมิ
สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๒๕๒๖ : ๔๕)

ชาติ หมายถึง ชาติไทย

ศาสนา หมายถึง ศาสนาพุทธสำหรับงานวิจัยนี้ เพราะพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นพุทธมามกะ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ : ๒)

พระมหากษัตริย์ หมายถึง พระมหากษัตริย์ของประเทศไทย

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้ช่วยผู้บริหาร หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม-
สามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

หัวหน้าหมวดกิจกรรม หมายถึง หัวหน้าหมวดวิชากิจกรรมของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาตามแผนการศึกษา
แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้ คือ

๑. เพื่อทราบแผนการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรม ปัญหาการจัดกิจกรรม
ที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม
ที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๒. เพื่อช่วยให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้เข้าใจสภาพการจัด ตลอดจนปัญหาต่างๆ
ในการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ โดยผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถ
นำผลที่ได้จากการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขวิธีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของ
ชาติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. ผลการวิจัยจะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาและหน่วย
งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมได้เกิดแรงงูใจในการวางโครงการจัดกิจกรรมที่
เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษากิจกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนที่เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ โดยศึกษาทั้งกิจกรรมตามหลักสูตร และกิจกรรมที่มีได้มีลักษณะเป็นวิชา แล้วศึกษาทฤษฎีและหลักการที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว

ขั้นตอนที่ ๒ กำหนดกรอบของการวิจัย โดยศึกษาการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ดังนี้

๒.๑ ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๒.๒ ศึกษาการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๒.๓ ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

ขั้นตอนที่ ๓

๓.๑ สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้แทนโรงเรียนละ ๑ ฉบับเพื่อศึกษาแผนการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรม และปัญหาการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๓.๒ สร้างแบบสอบถามผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดกิจกรรม เพื่อศึกษาแผนการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ที่นอกเหนือจากแบบสัมภาษณ์ในข้อ ๓.๑

ขั้นตอนที่ ๔

๔.๑ วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

๔.๒ วิเคราะห์แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ ๕ รายงานผลการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ค่าเนนการคังนี้

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชากรที่เป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดกิจกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีโรงเรียนมัธยมศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๒๖ ทั้งสิ้น ๔๔ โรงเรียน (ไม่นับรวมโรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย เพราะการวิจัยครั้งนี้มุ่งเฉพาะกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ โดยเน้นสถาบันศาสนาเฉพาะศาสนาพุทธ เท่านั้น)

การสุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑.๑ ศึกษาจำนวนประชากร ซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดกิจกรรม ของโรงเรียนทั้ง ๔๔ โรงเรียน ได้จำนวนดังนี้

ผู้บริหาร	จำนวน	๔๔ คน
ผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย	จำนวน	๓๖๕ คน
หัวหน้าหมวดกิจกรรม	จำนวน	๔๔ คน
รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น		๔๕๓ คน

๑.๒ กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งสิ้น โดยใช้ตารางเลขสุ่มของ เกรจีซี (Robert V. Krejcie ๑๙๘๐ : ๑๐๘) จากตารางดังกล่าว ถ้าจำนวนประชากร ๔๔ คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็น ๑๔ คน และถ้าจำนวนประชากร ๓๖๕ คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น ๑๔๔ คน

๑.๓ ทำการสุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้

- ๑.๓.๑ สุ่มตัวอย่างผู้บริหาร จำนวน ๑๔ คน จากจำนวน ๔๔ คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling)
- ๑.๓.๒ สุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้บริหารจำนวน ๑๔๔ คน จากจำนวน ๓๖๕ คนโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling)

*โรงเรียนที่มีผู้ช่วยผู้บริหาร ๔ ฝ่าย มีจำนวน ๔๔ โรงเรียน มีผู้ช่วยผู้บริหาร ๓ ฝ่ายมีจำนวน ๔ โรงเรียน มีผู้ช่วยผู้บริหารคนเดียว มีจำนวน ๒ โรงเรียน ไม่มีผู้ช่วยผู้บริหาร มีจำนวน ๓ โรงเรียน รวมทั้งสิ้น ๔๔ โรงเรียน มีผู้ช่วยผู้บริหาร ๓๖๕ คน

๑.๓.๓ สุ่มตัวอย่างหัวหน้าหมวดกิจกรรม จำนวน ๑๘ คนจาก
จำนวน ๔๘ คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple
random sampling)

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๓๔๕ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ แบบสอบถามผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย และหัวหน้าหมวด
กิจกรรม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ มีลักษณะเหมือนกันดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มี
ลักษณะของคำถามกำหนดให้เลือกตอบ (check-list)

ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมฯ และการจัด
กิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถาม
กำหนดให้เลือกตอบและปลายเปิด (open-ended)

๒.๒ แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรม
การจัดกิจกรรม และปัญหาการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ที่นอกเหนือ
จากคำถามในแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ได้มาจากการศึกษาจาก
เอกสาร บทความ ตำรา

การแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามขึ้นแล้ว
นำแบบสอบถามนั้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญอ่าน วิเคราะห์ และเสนอแนะทั้งคำานเนื้อหา ส่วน
ภาษาที่ใช้ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อวิจารณ์และเสนอแนะ แล้วนำ
ไปใช้กับประชากรในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๓. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๓.๑ ในกรณีที่สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารต้องตอบแบบสอบถามด้วย ใช้วิธีส่งแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามไปพร้อมกับหนังสือแจ้งโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการมาสัมภาษณ์ และขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะมาขอสัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ในวันเวลาที่นัดหมายตามที่ใดแจ้งไว้ในหนังสือดังกล่าว

๓.๒ สำหรับโรงเรียนที่ผู้บริหารไม่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปพร้อมกับหนังสือแจ้งโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะขอรับคืนทางไปรษณีย์ หรือไปเก็บคืนด้วยตนเอง แล้วแต่กรณี

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ วิเคราะห์ข้อมูลที่ไต่จากการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีหาค่าความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

๔.๒ วิเคราะห์ข้อมูลที่ไต่จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ลำดับชั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

ในการเสนอรายงานการวิจัย ไต่จลลำดับชั้นของการเสนอไว้ ดังนี้

บทที่ ๑ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับชั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ ๒ เสนอเอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งการเสนอเป็น ๖ หัวข้อ คือ

๑. ความหมายของเอกลักษณ์ของชาติ
๒. กิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ในค้ำที่เสริมสร้างสถาบัน

ต่าง ๆ ดังนี้

- ๒.๑ สถาบันชาติ
- ๒.๒ สถาบันศาสนา
- ๒.๓ สถาบันพระมหากษัตริย์
๓. จุดมุ่งหมายของการมัธยมศึกษา
๔. หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
๕. โครงสร้างการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
๖. การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติในโรงเรียนมัธยมศึกษา

บทที่ ๓ เสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเสนอเป็นรูป ตาราง และอธิบายประกอบ

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และขอเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย